

N:o 44.

Af herr **J. Eliasson**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 29 § i fattigvårdsförordningen.

Förslag om ändringar uti Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående fattigvården den 9 juni 1871 hafva sedan den tiden vid flere riksdagar blifvit framställda, ehuru dessa merendels lemnats utan afseende. Detta förhållande kan visserligen icke anses uppmuntrande till att vidare sätta i fråga några rättelser och tillägg, men det oaktadt dristar undertecknad anhålla om Riksdagens uppmärksamhet på några omständigheter, hvilka förefallit mig beaktansvärda.

Nyssnämnda kongl. förordnings 1 §, som ju anses grundläggande för alla öfriga stadganden i fråga om fattigvård och fattigvårdssamhällets åligganden, likasom ock 3, 11 och 12 §§, innehålla efter min uppfattning, dels det vilkor, att den nödstälde, för att vara berättigad till nödortfigt understöd, saknar egna medel eller underhåll och vård af annan, dels att föräldrar och barn åligger att i mån af behof å ena och förmåga å andra sidan hvarandra försörja, dels ock att den, som vill söka fattigvård, eger att sig derom anmäla hos angifna personer, och att derefter fattigvårdsstyrelse, som har att behandla frågor om fattigvård, eger skyldighet att göra sig noga underrättad om sökandens lefnadsförhållanden och behof, samt efter förekommande omständigheter bestämma, om och i hvilken mån fattigvård honom lemnas må. Det förefaller mig att stadgandena i bemälda afseenden äro ganska tydliga och borde fördenskull icke föranleda till tolkning på mer än ett sätt.

Men betraktar man Kongl. Maj:ts utslag af den 30 oktober 1893 i mål emellan fattigvårdsstyrelserna i Upsala stad och Vendels socken, samt af den 9 mars 1894 i mål mellan Stockholms stads helsovårdsnämnd och fattigvårdsstyrelsen i Vaxholm, begge dessa mål refererade i herr G. B. A. Holms juridiska arkiv, så kommer man på andra tankar. I det förstnämnda af dessa mål blef Vendels fattigvårdssamhälle ålagdt att utbetala sjukvårdskostnad med 22 kronor 40 öre, oaktadt det var styrkt, att den som erhållit sjukvården hade hos sin förmyndare innestående ett kapital af 357 kronor 14 öre. I det senare målet åter förpligtades Vaxholms fattigvårdsstyrelse att godtgöra Stockholms kommun utgifterna för den sjukes vård å sjukhus, fastän det lemnades obestriddt, att den sjukes fader var i bergliga omständigheter och uppskattad vid bevillningstaxering till en årlig inkomst af 2,180 kronor, utan att någondera af svarande fattigvårdsstyrelserna berättigades att utaf dem det vederborde söka de sålunda ålagda fattigvårdsutgifterna åter. Man kan frestas till tvifvel derom, att de som voro sökande i dessa mål hade uppmärksammat hvad i 1, 3 och 12 §§ af fattigvårdsförordningen, föreskrifves, och man kan ega skäl antaga, att resultatet blifvit annorlunda i fall att 29 § innehållit förpligtelser för sökandena att ställa sig till efterrättelse och fästa afseende på andra bestämmelser än den, som talade för bifall till ansökningarna.

En fara förefaller det mig vara, om genom nu omförmälda Kongl. Maj:ts utslag en praxis blifver införd, som kan gifva anledning till missbruk och afvikelser från de föreskrifter, som i dylika fall finnas i fattigvårdsförordningen gifna, och det är denna omständighet, som förleder mig till ifrågasättandet af en ändring.

Erfarenheten har visat, att det finnes fattigvårdsstyrelser, som ofta, vare sig af okunnighet om fattigvårdsförordningens bestämmelser eller andra skäl, icke äro så noga att följa gifna föreskrifter, när det gäller att söka motiv vid fattigvårdsfrågors anhängiggörande mot andra fattigvårdssamhällen. Så borde det efter mitt förmenande icke vara, när en rättegång skall, såsom för fattigvårdsmål är stadgadt, föras skriftligen. Det torde kunna fordras af den, som är sökande, att i ansökningshandlingar enligt 29 § anföres allt, som på förhand kan utredas och hvilket på målet inverkar. Om fattigvårdsförordningens nyssnämnde § förändrades så, att den innehölle bestämmelser om hvad sökande fattigvårdsstyrelse har att iakttaga vid framställandet af ersättningsanspråk mot annat fattigvårdssamhälle, är min öfvertygelse, att detsamma skulle verka minskning i tvisternas antal och derjemte, hvad som efter min

tanke vore hufvudsak, underlätta målens afgörande i öfverensstämmelse med fattigvårdsförordningens anda.

För mången kan det synas obilligt, att mera än hvad nu är förhållandet ålägga fattigvårdsstyrelserna skyldigheter; men kunna synbarligen välbehöfliga rättelser af missförhållanden icke vinnas på lämpligare sätt, så förefaller det mig att skärpta bestämmelser för fattigvårdsstyrelserna äro oundvikliga.

Till en sådan tanke har jag fått särskild anledning af stadgandena i kongl. kungörelsen den 21 augusti 1885. Deruti föreskrifves, att om fattigvårdsstyrelse gör ansökning i fråga angående utbekommande från staten af lemnadt understöd enligt 29, 30 och 31 §§ af fattigvårdsförordningen, så fordras dervid flere och fullständigare uppgifter än hvad i 29 § mom. 1 omförmäles. I konsekvens härmed borde, så förefaller det mig, några af de i nyssberörda kongl. kungörelse gjorda bestämmelserna i fattigvårdsförordningen intagas, enär dessa kunna anses lika nödvändiga vid väckandet af anspråk mot andra fattigvårdssamhällen som emot staten, och synnerligen då samma embetsmyndighet i första hand är skyldig undersöka och utreda förhållandena. Det skulle efter min tanke icke skada, om det tillades några flere för vinnande af mera fullständighet. Hvad i 29 § nu föreskrifves i fråga om att aflemna tillgängliga handlingar till upplysning om det fattigvårdssamhälle der den nödstälde har hemortsrätt, samt anmälan om de förhållanden, af hvilka fattigvården påkallats, och beskaffenheten deraf, äro, efter min uppfattning och erfarenhet, icke alls tillfredsställande.

Vid rätttegångar i fattigvårdsmål, som afse ersättning af annat fattigvårdssamhälle, hör frågan om hemortsrätten till det mest vanliga. Såsom obestriddigt borde det då efter mitt förmenande anses, att den understödstagande i de flesta fall har reda på de förhållanden, som dervid kunna inverka, och man borde kunna hafva rätt att begära af denne, att han sanningsenligt skall bidra till kännedom härom, hvilket torde minska både tidsutdrägt och besvär för vederbörande embetsmyndigheter. Det förefaller mig därför, att det i fattigvårdsförordningen borde vara sökande fattigvårdsstyrelse utom annat ålagdt att vid ansökningar i dylika fall foga upplysande uppgifter af den, som understöd emottagit.

Af dessa anledningar och skäl har jag föreställt mig, att en bättre sakernas ordning skulle kunna införas, om fattigvårdsförordningens 29 § ändrades så,

att första momentet erhåller följande lydelse i dess första del:

Fattigvårdssamhälle, som, på grund af 1 § och i enlighet med hvad 12 § stadgar lemnat fattigvård åt någon, hvilken inom annat samhälle har hemortsrätt, är berättigadt att därför, äfvensom för begravningskostnad, om sådan erfordrats, af det senare samhället erhålla ersättning. För utbekommande deraf eger fattigvårdsstyrelsen, som meddelat fattigvården, att, inom en månad efter den dag då fattigvården beviljades, anställa talan hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet. (I öfrigt lika.)

att ett nytt andra moment intages af följande lydelse:

Vid sådan ansökning, som i mom. 1 omförmäles, bör fattigvårdsstyrelse bifoga:

a) Derest den understödstagande vistas och erhållit fattigunderstöd inom den församling, der han är kyrkoskrifven, vederbörligt prestbevis, innefattande den eller de nödställes födelseort, födelseår och dag samt uppgift om tiden för inflyttningen och orten hvarifrån den skett, äfvensom om personen varit eller är gift, huru vida skilnad i äktenskap egt rum eller ej, och derjemte hvad i öfrigt kan af kyrkobok inhemtas.

b) Specificerad räkning å det belopp, hvarför godtgörelse fordras, upptagande tiden då utbetalningar skett samt, derest in natura prestationer lemnats, det derå af fattigvårdsstyrelsen skäligen åsatta värdet.

c) Utdrag af fattigvårdsstyrelsens protokoll, innehållande alla de skäl, som legat till grund för fattigvårds beviljande och utsökande af annat fattigvårdssamhälle; samt

d) Uppgift angående den i ansökningen afsedda understödstagarens föregående vistelseort och förhållanden i öfrigt, som kunna ega inverkan; börande denna uppgift, sedan understödstagaren blifvit hörd, i korthet affattas och der det är möjligt angifva hans namn, tid och ort för hans födelse, hans föräldrars namn och vistelseort, och om de lefva, deras ekonomiska ställning, de orter der understödstagaren vistats och den tid han å hvarje ställe sig uppehållit, om han förut erhållit fattigunderstöd samt i sådant fall när och hvar, om han har några egna tillgångar, pension, lifränta eller dylikt, om han är under förmyndare stäld samt om han har barn i bergliga förhållanden, jemte de omständigheter i öfrigt, som kunna tjena till ledning för bedömandet af hans berättigande till fattigvård och hvilken försörjningsskyldigheten åligger.

Der den understödstagande utgöres af minderårigt barn, som saknar anhöriga, hvarigenom hinder uppstår för den i senaste punkten omnämnda uppgift, bör sökande fattigvårdsstyrelsen låta sig angeläget vara att på annat möjligt sätt utforska föräldrarnes förhållanden i nu omförmälda afseenden, såvida de på målet kunna ega någon inverkan.

och att 29 §:ns andra och tredje moment förändras till mom. 3 och 4.

Men då en så omfattande förändring icke lärer kunna genomföras på en enskild motionärs framställning, vågar jag föreslå, det Riksdagen beslutar

att hos Kongl. Maj:t i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring af 29 § i kongl. förordningen om fattigvården den 9 juni 1871, i det syfte som här blifvit omförmäldt.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 25 januari 1899.

Jan Eliasson.
